

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/369, 371
6098 S. TBK/ 39

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2023/10032
Karar No. 2023/15629
Tarihi: 23.10.2023

- **İRÂDE FESADİ HALLERİNİN HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE İÇERİSİNDE İLERİ SÜRÜLMESİNİN GEREKTİĞİ**
- **İHTİYARİ ARABULUCULUKTA İRADE FESADİ HALLERİNİN İLERİ SÜRÜLMESİNE İLİŞKİN HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRENİN GEÇMİŞ OLMASI**
- **İHTİYARİ ARABULUCULUK ANLAŞMA TUTANAĞININ DAVA KONUSU DÖNEMİ KAPSAMASININ GEREKTİĞİ**

ÖZETİ: Öncelikle belirtmek gerekir ki, davacı tarafça ihtiyari arabuluculuk tutanağının işçilik alacaklarının başka türlü verilmeyeceği baskısıyla imzalatıldığı iddia edilmiş ise de ihtiyari arabuluculuk tutanak tarihi ile dava tarihi dikkate alındığında irade fesadı hâllerinin ileri sürülmesine ilişkin 6098 sayılı Kanun'un 39 uncu maddesinde öngörülen hak düşürücü sürenin geçtiği görülmektedir. Tutanağa ilişkin usulsüzlük iddiası da bulunmakta ise de dosya içerisinde söz konusu iddiayı ispata yarar herhangi bir delil de bulunmamaktadır. Bu sebeple ilgili tutanağa ilişkin İlk Derece Mahkemesince yapılan değerlendirmelerin yerinde olduğunu kabul etmek gerekir.

Ancak ihtiyari arabuluculuk görüşmesi, davacının 25.12.2017-31.12.2019 tarihleri arasındaki çalışma dönemi için yapılmıştır. Davacının, davalıya ait işyerinde 07.02.2001-31.12.2019 tarihleri arasında kesintisiz şekilde çalıştığını beyan ettiği, davalının da cevap dilekçesinde davacının 10.11.1998 tarihinde işyerinde çalışmaya başladığını, 14.12.2017 tarihinde istifa ederek işten ayrıldığını, 25.12.2017 tarihinde yeniden işe başladığını, müvekkili

tarafından iş sözleşmesinin 31.12.2019 tarihinde feshedildiğini belirttiği dikkate alındığında; ihtiyari arabuluculuk anlaşma tutanağının dava konusu dönemin tamamını kapsamadığı açıktır. Hâl böyleyken İlk Derece Mahkemesince tüm çalışma dönemi bakımından tarafların ihtiyari arabuluculuk sürecinde anlaştıkları kabul edilerek davanın dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesi hatalı olmuştur. Buna göre taraflar arasında çalışma süresi hususunda ihtilaf bulunduğu dikkate alınmak suretiyle, ihtiyari arabuluculuğa konu edilen 25.12.2017-31.12.2019 tarihleri dışındaki çalışma dönemi bakımından dosya içerisinde yer alan dava şartı arabuluculuk son tutanağının usulüne uygun olduğunun kabulü ile talep konusu alacaklar bakımından esastan bir değerlendirme yapılması gerekir.

Taraflar arasındaki alacak davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı nezdinde 07.02.2001-31.12.2019 tarihleri arasında kesintisiz şekilde mermer ustası olarak çalıştığını, işveren tarafından iş sözleşmesinin haklı neden olmaksızın feshedildiğini, müvekkilinin işyerinde fazla çalışma yaptığını, ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalıştığını, söz konusu çalışmalarının karşılığının ödenmediğini ileri sürerek kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, yıllık izin ücreti, fazla çalışma ücreti, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; zamaşımı def'inde bulduklarını, davacının 10.11.1998 tarihinde işyerinde çalışmaya başladığını, 14.12.2017 tarihinde istifa ederek işten ayrıldığını, bu dönem için tüm hak ve alacaklarının ödendiğini, davacının 25.12.2017 tarihinde yeniden işe başladığını, müvekkili tarafından iş sözleşmesinin 31.12.2019 tarihinde feshedildiğini, ardından ihtiyari arabuluculuğa başvurulduğunu, davacının 14.12.2017-31.12.2019 tarihleri arasındaki kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, fazla çalışma ücreti, ulusal bayram ve genel tatil ücreti ile

yıllık izin ücreti alacakları konusunda anlaşma sağlandığını, yapılan bu anlaşma çerçevesinde davacıya 5.191,42 TL ödendiğini, davacının sonradan söz konusu alacakları talep etmesinin mümkün olmadığını, davacının dava şartı arabuluculuk görüşmesinde de sadece kıdem tazminatı talebinde bulunduğunu; ayrıca iş sözleşmesi, davacının ahlaka aykırı davranışları ve işyerindeki tutumu sebebiyle haklı nedenle feshedildiğinden davacının kıdem tazminatı alacağına da hak kazanmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; dosya kapsamına kazandırılan ihtiyari arabuluculuk tutanağında dava konusu alacaklar için tarafların ihtiyari arabuluculuğa başvurdukları, arabuluculuk sürecinin 31.12.2019 tarihinde anlaşma ile son bulduğu, arabuluculuk son tutanağının davacı asıl tarafından imzalandığı, dava konusu alacakları kapsayacak şekilde toplam 5.191,42 TL net bedel ödenmesi hususunda tarafların anlaştıkları, davacı tarafça söz konusu ihtiyari arabuluculuk belgesindeki imzaya karşı itirazda bulunulmadığı gibi 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (6098 sayılı Kanun) 30 ila 39 uncu maddeleri uyarınca ehliyetсіzlіk, emredici hukuk kurallarına, kamu düzenine, ahlaka, kişilik haklarına ve şekle aykırılık sebepleri ile irade fesadı hâllerinin de ileri sürülmediğı hususları dikkate alındığında, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun (6325 sayılı Kanun) 18 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı vekili; dava dilekçesindeki iddialarının yanı sıra 2019/144007 sayılı ihtiyari arabuluculuk tutanağının geçerliliğinin bulunmadığını, davalı Şirketin müvekkiline *"Tüm tazminatları ödeyeceğini ve arabuluculuk sözleşmesi yapacağını"* söyleyerek iş sözleşmesini sonlandırma kararı aldığını, işçilik alacaklarının başka türlü verilmeyeceği baskısı ile müvekkilinin arabuluculuk sürecine zorlandığını, başvuran tarafın işveren olduğunu, üstelik başvuru tarihinin 09.12.2019 tarihinde yapılmış olması sebebiyle iş sözleşmesi devam ederken yapılan görüşmelerle sonuçlandırılan bu tutanağa itibar edilmemesi gerektiğini, ihtiyari arabuluculuk görüşmesi ve sonrasında düzenlenen anlaşma tutanağının müvekkilinin gerçek iradesini yansıtmadığı gibi daha ortada bir uyuşmazlık konusu olmadan düzenlenmesi sebebi ile de icra edilebilirlik niteliği taşımadığını, Yargıtay tarafından belirlenen kriterler uyarınca söz konusu belgeye itibar edilmemesi gerektiğini savunarak davanın kabulüne karar verilmek üzere İlk Derece Mahkemesi kararının ortadan kaldırılması istemi ile istinaf yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; dosyaya sunulan ihtiyari arabuluculuk anlaşma belgesinden tarafların davadan önce dava konusu talepler hakkında anlaştıkları, 6325 sayılı Kanun'un 18 inci maddesi gereğince arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde üzerinde anlaşılacak hususlar hakkında taraflarca dava açılmayacağından İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve esas yönünden kanuna aykırı olmadığı gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili; istinaf dilekçesinde belirttiği gerekçelere dayanarak ve resen dikkate alınacak nedenlerle Bölge Adliye Mahkemesi kararının ortadan kaldırılması ve İlk Derece Mahkemesi kararının bozulması istemi ile temyiz yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, davalı tarafca sunulan ihtiyari arabuluculuk anlaşma tutanağının geçerli olup olmadığı, söz konusu tutanağın davacının tüm çalışma dönemini kapsayıp kapsamadığı hususu ile tutanağın davacının tüm çalışma dönemine ilişkin olmadığı kabulü hâlinde dava konusu alacaklar bakımından arabuluculuk dava şartının yerine getirilip getirilmediğine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 371 inci maddesi.

2. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 3 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şu şekildedir:

" (1) Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.

(2) Davacı, arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılmadığına ilişkin son tutanağın aslını veya arabulucu tarafından onaylanmış bir örneğini dava dilekçesine eklemek zorundadır. Bu zorunluluğa uyulmaması hâlinde mahkemece davacıya, son tutanağın bir haftalık kesin süre içinde mahkemeye sunulması gerektiği, aksi takdirde davanın usulden reddedileceği ihtarını içeren davetiye gönderilir. İhtarın gereği yerine getirilmez ise dava dilekçesi karşı tarafa tebliğe çıkarılmaksızın davanın usulden reddine karar verilir. Arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının anlaşılması hâlinde herhangi bir işlem yapılmaksızın davanın, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilir."

3. 6325 sayılı Kanun 18 inci maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

varılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar bakımında taraflara dava açılmaz."

4. 6098 sayılı Kanun'un 27, 30, 39ve 420 nci maddeleri.

3. Değerlendirme

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davacı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. İnceleme konusu uyuşmazlıkta davacı, 07.02.2001-31.12.2019 tarihleri arasında davalıya ait işyerinde mermer ustası olarak çalıştığını, iş sözleşmesinin haksız olarak feshedildiğini ileri sürerek ihbar ve kıdem tazminatı ile bir kısım işçilik haklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir. Davalı, davacının talep ettiği alacakların arabuluculuk faaliyetine konu edildiğini, yapılan müzakereler sonucunda anlaşmaya varıldığını ve arabuluculuk anlaşma tutanağı düzenlendiğini, anlaşılan konularda dava açılmayacağını, aksinin kabulü hâlinde dahi davacının dava şartı arabuluculuk görüşmesinde de sadece kıdem tazminatı talebinde bulunduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

3. İlk Derece Mahkemesince, dosya kapsamına kazandırılan ihtiyari arabuluculuk tutanağından tarafların dava açılmadan evvel ihtiyari arabuluculuğa başvurdukları, arabuluculuk sürecinin 31.12.2019 tarihinde anlaşma ile son bulduğu, arabuluculuk son tutanağının davacı asıl tarafından da imzalandığı, dava konusu alacakları kapsayacak şekilde toplam 5.191,42 TL net bedel ödemesi hususunda tarafların anlaşabildikleri, davacı tarafça söz konusu ihtiyari arabuluculuk belgesindeki imzaya karşı itirazda bulunulmadığı gibi 6098 sayılı Kanun'un 30 ila 39 uncu maddeleri uyarınca ehliyetsizlik, emredici hukuk kurallarına, kamu düzenine, ahlaka, kişilik haklarına ve şekle aykırılık sebepleri ile irade fesadı hâllerinin de ileri sürülmediği hususu da dikkate alındığında davanın dava şartı yokluğu nedeniyle davanın reddine karar verilmiştir.

4. Bölge Adliye Mahkemesince, dosyaya sunulan ihtiyari arabuluculuk anlaşma belgesinden tarafların davadan önce dava konusu talepler hakkında anlaşabildikleri, 6325 sayılı Kanun'un 18 inci maddesi gereğince arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmayacağından İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve esas yönünden kanuna uygun olduğu gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

5. Öncelikle belirtmek gerekir ki, davacı tarafça ihtiyari arabuluculuk tutanağının işçilik alacaklarının başka türlü verilmeyeceği baskısıyla imzalatıldığı iddia edilmiş ise de ihtiyari arabuluculuk tutanak tarihi ile dava tarihi dikkate alındığında irade fesadı hâllerinin ileri sürülmesine ilişkin 6098 sayılı Kanun'un 39 uncu maddesinde öngörülen hak düşürücü sürenin geçtiği görülmektedir. Tutanağa

ilişkin usulsüzlük iddiası da bulunmakta ise de dosya içerisinde söz konusu iddiayı ispata yarar herhangi bir delil de bulunmamaktadır. Bu sebeple ilgili tutanağa ilişkin İlk Derece Mahkemesince yapılan değerlendirmelerin yerinde olduğunu kabul etmek gerekir.

6. Ancak ihtiyari arabuluculuk görüşmesi, davacının 25.12.2017-31.12.2019 tarihleri arasındaki çalışma dönemi için yapılmıştır. Davacının, davalıya ait işyerinde 07.02.2001-31.12.2019 tarihleri arasında kesintisiz şekilde çalıştığını beyan ettiği, davalının da cevap dilekçesinde davacının 10.11.1998 tarihinde işyerinde çalışmaya başladığını, 14.12.2017 tarihinde istifa ederek işten ayrıldığını, 25.12.2017 tarihinde yeniden işe başladığını, müvekkili tarafından iş sözleşmesinin 31.12.2019 tarihinde feshedildiğini belirttiği dikkate alındığında; ihtiyari arabuluculuk anlaşma tutanağının dava konusu dönemin tamamını kapsamadığı açıktır. Hâl böyleyken İlk Derece Mahkemesince tüm çalışma dönemi bakımından tarafların ihtiyari arabuluculuk sürecinde anlaştıkları kabul edilerek davanın dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesi hatalı olmuştur. Buna göre taraflar arasında çalışma süresi hususunda ihtilaf bulunduğu dikkate alınmak suretiyle, ihtiyari arabuluculuğa konu edilen 25.12.2017-31.12.2019 tarihleri dışındaki çalışma dönemi bakımından dosya içerisinde yer alan dava şartı arabuluculuk son tutanağının usulüne uygun olduğunun kabulü ile talep konusu alacaklar bakımından esastan bir değerlendirme yapılması gerekir.

7. Diğer yandan İlk Derece Mahkemesince, davacının ihtiyari arabuluculuğa konu edilen 25.12.2017-31.12.2019 tarihleri dışındaki çalışma dönemi bakımından da kıdem tazminatına hak kazandığının değerlendirilmesi hâlinde, hak edilen kıdem tazminatı miktarı belirlenirken davacının 25.12.2017-31.12.2019 tarihleri arasındaki çalışma dönemi hizmet süresinden dışlanacak ise de 31.12.2019 tarihindeki ücret esas alınarak bir hesaplama yapılması gerektiği de göz önünde bulundurulmalıdır.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA,**

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA,**

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

23.10.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.